Redacțiunea și Administrațiunea: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„Gazeta“ iese în fiecare di.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe treĭ lunĭ 3 fior.

România și străinătate: pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

Sĕ prenumeră: la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

Anunciurile: O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare.

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrămită.

Nr. 4. SÂMBĂTĂ, 9 Ianuarie. 1888.

Jubileulŭ de 50 de anĭ alŭ „GAZETEI TRANSILVANIEI“.

Viena, 1 Ianuarie 1888.

Colonia română din Viena vĕ felicitéză de jubileu.

Sibiiu, 1 Ianuarie 1888.

Vĕ felicitŭ pentru perseveranța cu care ațĭ luptatŭ jumĕtate de seculŭ pe cariera spinósă și ingrată ce v'aţĭ impusŭ și ne felicitămŭ pe noi Românii că putemŭ presenta astădĭ lumei civilisate acéstă dovadă. **Parteniu Cosma.**

Deșiu, 1 Ianuarie 1888.

Felicitărĭ cordiale participanțilorŭ la jubileulŭ „Gazetei Transilvaniei“. **Inteligința română.**

Alba-Iulia, 1 Ianuarie 1888.

Salutare celorŭ adunațĭ pentru serbarea progresului culturalŭ naționalŭ.

Dumnedeu sĕ protégă, causa poporului românŭ! **Rubin Patița.**

Suceava 1 Ianuarie 1888

Tînĕra „Revista Politică“ feliciteazǎ pe jubilanta cu finirea anului alŭ cincĭdecilea alŭ unei viețĭ pline de merite în apĕrarea drepturilorŭ Românilorŭ ardelenĭ, urându'i mulțĭ anĭ. **Dr. Lupu.**

Reșița, 1 Ianuarie 1888.

„Romänische Revue“ trimite mamei „Gazeta Transilvaniei“ la a 50-ea aniversare a apariţiunei sale o salutare fiéscă.

Reșița, 1 Ianuarie 1887.

Direcțiunea fóiei „Romänische Revue“ aduce adĭ respectuóse omagii întemeiătorilorŭ „Gazetei Transilvaniei.“

Bradŭ, 31 Decemvre 1887.

„Gazeta Transilvaniei,“ fala Românilorŭ, luptândŭ o jumĕtate de seculŭ contra tuturorŭ elementelorŭ dușmane propășirei neamului nostru, a datŭ dovadă despre superioritatea și trăinicia Românului. Sub tóte sistemele politice atitudinea ei românéscă a rĕmasŭ neschimbată.

Unindu-ne și noi Zarandenii bucuriei generale a Românilorŭ, strigămŭ:

Trăiéscă „Gazeta Transilvaniei,“ magazinulŭ istoriei nóstre în timpŭ de 50 de anĭ.

Damian, Rusu, Bacilla, Groza, Costea, Irimie, Rimbaș, German, Cosma, Câmpean.

Zalnocŭ, 25 Decemvre 1887.

Onorate Domnule Redactorŭ, iubite generale! Din incidentulŭ pré plăcutŭ că „Gazeta Transilvaniei“ a ajunsŭ a'șĭ serba jubileulŭ de 50 anĭ ai esistenței sale, vinŭ și eu modestulŭ luptătorŭ, simplulŭ gregarŭ a'mĭ descoperi simțĕmintele ce le nutrescŭ atâtŭ pentru întemeiătorii și susținĕtorii ei din trecutŭ, câtŭ și față de Domnia-ta, carele în presente țiĭ steagulŭ susŭ cu consciință de sine și cu rară bărbăţiă.

Décă căutămŭ îndĕrĕtŭ la timpulŭ când s'a înființatŭ „Gazeta Transilvaniei“, acéstă busolă a națiunei Române de dincóce de Carpațĭ, aflămŭ că ea s'a înființatŭ într'unŭ timpŭ greu, într'unŭ timpŭ când censura cea aspră tăia aripile oĭ-cărui avêntŭ nobilŭ alŭ spiritului. Și décă în aceste împrejurărĭ ea nu numai s'a pututŭ întemeia, ci și a se susținé, acésta arétă rarulŭ talentŭ și măiéstra dibăciă a celorŭ doi titanĭ Românĭ Georgiu Barițŭ și Iacobŭ Mureșianu.

Intemeiată de inimĭ generóse, carĭ ardeau de dorulŭ a vedé și națiunea română la o stare politică și culturală demnă de ea, și de lungile ei suferințe, ea fŭ sprijinită de acea națiune, carea în ea considerá steagulŭ în luptă, toiagulŭ lui Moise, carele face cărare ne mai umblată, astfelŭ că „Gazeta“ deveni cea mai populară fóiă românéscă și astfelŭ încungiurată de fii credincioșĭ ai poporului românŭ ea îșĭ trăi unŭ traiu frumosŭ de o jumĕtate de vécŭ. Durere, că unulŭ dintre întemeiătorĭ, când era aprópe de a serba acestŭ jubileu, s'a dusŭ dela noi, ca sĕ 'șĭ ia cununa cea neveștejită. Lui Iacobŭ Mureșianu îi dicemŭ déră acuma: Fie'țĭ în vecĭ neuitată memoria! D-lui Georgiu Barițŭ îi oftămŭ încă mulțĭ anĭ, dela Atotputintele spre fala Românismului! Eră Domnieitale, carele ai urmatŭ bĕtrânului d-tale Tată în onorifica, dér gréua sarcină, îțĭ oftezŭ dela bunulŭ Dumnedeu multă tăriă corporală și sufletéscă, pentruca neobosit de gréua luptă, sĕ poțĭ sta la postŭ, la comandă, éră noi gregarii sĕ te urmămŭ până la biruință, ca sĕ putemŭ serba și jubileulŭ unui seculŭ de esistență, dér atuncĭ cu bucuria de a ne vedé neamulŭ fericitŭ.

Sĕ trăiescĭ, generale iubite! îțĭ strigă din inimă sinceră

simplulŭ gregarŭ **Ioanŭ Sonea.**

Romanŭ, 1 Ianuarie 1888.

Bătrânului stâlpŭ alŭ Românismului, înprejurulŭ căruia se învêrtiră luptele naționale de 50 anĭ, îi dorescŭ trăinicia câtŭ și Romanii vorŭ esista.

A. Gafencu, Decan. alŭ advocațilorŭ; **G. Petrovici,** advocat; **C. Melinte,** proprietarŭ mare.

Romanŭ, 1 Ianuarie 1888.

Jubileulŭ de astădĭ mișcă pe totŭ Romanulŭ. Ca Românŭ urezŭ și eu „Gazetei“ prosperitate și îndoite succese în viitorŭ.

I. Vasiliu, advocatŭ.

Botoșanĭ, 30 Decemvre 1887.

Domnule Directorŭ! La serbarea ce sĕrbătorițĭ mâne luândŭ și eu parte cu inima și cu gândulŭ, vĕ trămitŭ felicitările mele pentru distinsele merite, pentru idea națională, carĭ organulŭ ce conducețĭ șĭ-a adunatŭ în timpŭ de o jumĕtate de seculŭ prin o luptă bărbătéscă și fără pregetŭ.

Totodată rogŭ pe Atotputernicului, care ține în mână cumpĕna popórelorŭ, ca sĕ vĕ fie datŭ a vedé cu ochii realitatea programului pentru care luptațĭ.

Quod bonum faustum felixque sit.

G. Gr. Băleanu, profesorŭ.

Salcina, ajunul nascerei D-nului 1887.

O jumĕtate de veacŭ e, de când „Gazeta“ mână înainte nava națiunei romane. De atuncĭ și până adĭ multe furtunĭ s'au strecuratŭ; însĕ poporulŭ românŭ avut'a harnicĭ cârmacĭ, carĭ stând fără pregetŭ la postulŭ lorŭ, priveau cu ochĭ agerĭ la tóte mișcările valurilorŭ și necontenitŭ strigau: Sus inimile, deșteptați-vĕ! Dumnedeu e cu noĭ, ajunge-vomŭ la limanulŭ doritŭ!! — și grație acestora, am rĕsbitŭ și rĕsbimŭ mereu printre valurile de potopŭ înainte.

Unulŭ, celŭ mai vechiu și neobositŭ cârmaciu în diaristica română, „Gazeta Transilvaniei“, adĭ stă în liniște pe unŭ momentŭ, se odihnesce și odihnindŭ cu veseliă privesce îndĕrĕtŭ la drumulŭ plinŭ de nevoi și fatigii percursŭ într'o jumĕtate de veacŭ prin stăruințele sale.

Când decĭ acestŭ iubitŭ cârmaciu are sĕrbătóre mare, jubileulŭ de aurŭ, ne grăbimŭ și noi a aduce căruntețeĭ Sale la acéstă serbare felicitările nóstre din inimă.

Dée ceriulŭ ca serbarea acésta, care e a națiunei române întregĭ sĕ fiă numai unŭ nou isvorŭ de puterĭ pentru cârmaciu, și o mângăere pentru elŭ, dreptŭ rĕsplată, vĕdêndŭ că faptele vrednice cu vrednicia sĕ rĕsplătescŭ.

Cu Dumnedeu înainte!! dicŭ năeșii.

Iosifŭ Hățieganu, parochŭ gr. cat., **George Cimoca** parochŭ gr. or. în Sălcina de josŭ, **Eutimiu Frasila,** parochŭ gr. or. Laturenĭ, **Vasilie Ganŭ,** învĕț. rom., **Andreiu Muntean** învĕț. românŭ, **Vasilie Ioanicīu** înv. rom., **Simeonŭ Samuilă,** teologŭ abs.

Budapesta, 30 Decemvre 1887.

Primițĭ sincerile nóstre felicitărĭ la serbarea jubilară a „Gazetei Transilvaniei“, care timpŭ de 50 de anĭ a strălucitŭ ca unŭ lucéférŭ luminosŭ, arătândŭ calea celorŭ ce umblau întru întunerecŭ.

Jubilămŭ cu D-vóstră.

Teologii românĭ

Romanŭ, 30 Decemvre 1887.

Cu ocasia jubileului urezŭ durată lungă și îndoite forțe puternicului organŭ de luptă națională.

Fabian.

Figa, 30 Decemvre 1887.

Aducerea aminte de timpulŭ redeșteptării neamului nostru românescŭ ne reînprospĕtéză în memoriă acelea timpurĭ de când, acuma suntŭ 50 de anĭ, s'a înființatŭ „Gazeta Transilvaniei“ de ilustrulŭ nostru bărbatŭ Domnulŭ Georgiu Barițŭ; cunoscute suntŭ națiunei române luptele ce le-a avutŭ și greutățile ce le-a înduratŭ pentru apĕrarea causei românismului.

Ér încât pentru conducerea „Gazetei“, și celŭ din urmă țĕran românŭ scie despre lupta bărbătéscă ce o suportă „Gazeta Transilvaniei“ sub neînfrânații ei Redactorĭ Georgiu Barițŭ, neuitatulŭ Iacobŭ Mureșianu și actualulŭ sĕu Redactorŭ Dr. Aurel Mureșianu.

Vĕ felicitămŭ scumpe Domnule Dr. Aurelŭ Mureșianu, cu ocasiunea jubileului de 50 anĭ alŭ „Gazetei“, pentru ținuta bărbătéscă ce a observatŭ „Gazeta Transilvaniei“, vĕ poftimŭ viață lungă și curagiu neînfrântŭ, pentru ca sĕ putețĭ conduce și mai departe acestŭ diarŭ atâtŭ de prețiosŭ. Luptațĭ! și în lupta legală cu Voi suntemŭ.

Simionŭ Popanŭ preotŭ locală.
Procopiu Motentanŭ învĕțătorŭ.

Brașovŭ, 1 Ianuarie 1888.

Felicitările mele cele mai sincere de anulŭ nou și la jubileu.

Carl Solyom, fostŭ culeg. alŭ „Gazetei.“

Brașovŭ 8 (20) Ianuarie 1888.

Prin negura désă a nesiguranței și a iritațiunei, ce a cuprinsŭ în timpulŭ din urmă tóte cercurile politice și militare ale monarchiei nóstre, au străbătutŭ cuvintele liniștitóre din scrisórea ce a adresat'o Țarulŭ Rusiei guvernatorului din Moscva, ca o radă, ce vestesce înseninarea orisontului.

„Am firma speranță — dise Țarulŭ către guvernatorulŭ sĕu — că pacea ne va concede a dedica tóte puterile nóstre în anulŭ acesta și în anii viitorĭ desvoltării intérióre a imperiului.“

Cuvinte frumóse și liniștitóre suntŭ aceste, dér rĕmânŭ numai cuvinte, deși au eșitŭ din gura celui mai puternicŭ autocratŭ alŭ Europei. Țarulŭ *sperézǎ* numai. — Cine nu sperézǎ împreună cu elŭ? Unde rĕmânŭ însĕ faptele cu consecențele lorŭ nerĕsturnabile?

„Cuvintele Țarului suntŭ domóle, dér soldații lui suntŭ pușĭ în mișcare și miniștrii lui pretindŭ, ca Europa sĕ legitimeze supunerea cu forța a Bulgariei, subjugarea unui poporŭ liberŭ, amenințarea tuturorŭ statelorŭ independente din Orientŭ. O ocupațiune a Bulgariei din partea Rusiei făcută cu consemțĕmêntulŭ puterilorŭ însemnéză sfêrșitulŭ tractatului de Berlinŭ!“.

Așa scrie „Neue freie Presse“ de Mercurĭ și cam totŭ în acestŭ sensŭ comentéză foile germane scrisórea Țarului. Speranțe și érășĭ numai speranțe! esclamă ele, ér organulŭ lui Bismarck găsesce, că discursulŭ generalului Gurko dela anulŭ nou nu iértă ca lumea politică sĕ se bucure deplinŭ de cuvintele Țarului.

Limbagiulŭ celŭ pórtă diarele rusescĭ asemenea nu este de natură a întări „speranțele“ Țarului Alexandru. „Gazeta de Moscva“, „Novoie Vremia“ ș. a. suntŭ nemulțumite cu Austro-Ungaria.

Tóte ce se petrecŭ adĭ în monarchia nóstră, atitudinea oficioșilorŭ, conchemarea reserviștilorŭ pentru mânuirea nouei puscĭ de repetiţiă, și interpelațiile lui Helfy și Perczel in camera ungară suntŭ considerate de foile rusescĭ ca nisce simptome amenințătóre, carĭ arŭ dovedi, că Austro-Ungaria nu vrea pacea și că nu este aplecată a lua parte în modŭ lealŭ la soluțiunea crisei. Față cu aceste simptome pressa rusĕscă accentuéză iubirea de pace a Rusiei și asigură mereu, că Rusia nu se va abate nicĭ câtă negru sub unghiă de programulŭ sĕu bulgarŭ.

Mare este agitațiunea spiritelorŭ în aceste momente între Polonii din Rusia și Austria. Dilele aceste se lățise faima că în Vêrșovia s'au împărțitŭ proclamațiunĭ tipărite în secretŭ, purtândŭ emblema polonă și austriacă. In fața acestorŭ faime diarele polone „Reforma“ și [illegible]nik Polski“ apelézǎ la [illegible]iă cu sângelel re[illegible] polonă îna-

inte de isbucnirea rĕsboiului ar avé, ḑicŭ ele, nisce urmărĭ funeste pentru Polonĭ. Rusia în casulŭ acesta s'ar grăbì a face Austriei nisce concesiunĭ, prin carĭ s'ar puté delătura rĕsboiulŭ; sângele polonŭ ar fi atuncĭ mijloculŭ de a efectuì o apropiare între Rusia şi Austria şi acésta nu e nicĭdecum în interesulŭ Polonismului.

Se ḑice că contele Wielopolski sĕ fi călĕtoritŭ în misiune specială şi sĕ fi primitŭ pretutindenĭ rĕspunsulŭ, că în împrejurările de faţă Polonii n'au nicĭ unŭ interesŭ la isbucnirea unui rĕsboiu şi că vorŭ refusa orĭce concursŭ la acţiunile de după culise.

Polonii s'au învĕţatŭ minte şi numai vorŭ sĕ precipiteze lucrurile. Ei cerŭ acum o *garanţiă* ca sĕ se pótă declara solidarĭ cu Austria. Scopulŭ unui rĕsboiu austro-rusescŭ nu póte fi altulŭ — dicŭ ei — decâtŭ restabilirea Poloniei.

Mare dorinţă! — Póte sĕ aibă dreptate „Varşavski Dnewnik“, când o numesce fantomă şi utopiă şi când susţine, că este o nebuniă a crede, că Germania va ajuta ca sĕ se rĕdice érăşĭ Polonia.

Vorbirile

ţinute la banchetulŭ festivŭ datŭ cu ocasiunea jubileului „Gazetei Transilvaniei.“

Publicămŭ aḑĭ parte din vorbirile ce s'au ţinutŭ la banchetulŭ festivŭ, şi anume parte din vorbirile ce le avemŭ întregĭ, rĕmânêndŭ ca restulŭ sĕ-lŭ publicămŭ în numĕrulŭ viitorŭ.

Vorbirea parochului cetăţii Braşovului B. *Baiulescu:*

Domnilorŭ! Serbarea jubilară a „Gazetei Transilvaniei“, care ne-a concentratŭ aḑĭ aicĭ, ne dă ocasiune a ne cugeta şi la împrejurările ce au esistatŭ înainte cu 50 de anĭ.

S'a pututŭ în acele împrejurărĭ grele, amŭ puté ḑice timpurĭ ale întunerecului, sĕ iasă la luminŭ prima fóiă politică românéscă, numai fiindŭ-că Casa domnitóre a Habsburgilorŭ şi Pré-înălţatulŭ monarchŭ *Ferdinand I* a fostŭ condusŭ de principii liberale. Astfelŭ s'a pututŭ ca lupta popórelorŭ de sub sceptrulŭ acestei Case sĕ producă raḑele culturei şi ale desvoltării naţionale.

Constatatŭ este, că înălţatulŭ nostru monarchŭ Franciscŭ Iosifŭ I a concesŭ înfiinţarea „Associaţiunei transilvane pentru cultura şi literatura poporului românŭ“.

Ochii Românilorŭ suntŭ aţintiţĭ asupra Casei împĕrătescĭ şi astăḑĭ când luptă pentru apĕrarea lorŭ naţională.

Daţi-mĭ voiă Domnilorŭ, sĕ vĕ rogŭ, ca primulŭ toastŭ sĕ-lŭ ridicămŭ întru sănătatea şi prosperarea Majestăţii Sale a Impĕratului şi Regelui nostru *Franciscŭ Iosifŭ I* şi a întregei Case domnitóre.

Sĕ trăiéscă!

Vorbirea d-lui adv. I. *Lengeru:*

Domnilorŭ! Fiecare epocă îşĭ are caracteristica sa, îşĭ are ideile sale conducĕtóre, alŭ cărorŭ întregŭ îlŭ numimŭ spiritulŭ timpului.

Timpulŭ seculului trecutŭ, începutulŭ secului presentŭ se caracteriséză în privinţa Românilorŭ prin redeşteptarea simţului naţionalŭ între Românĭ, opera unorŭ bărbaţĭ ca Şincai, Clain, Petru Major şi a altorŭ bărbaţĭ învĕţaţĭ ai Românilorŭ.

A fostŭ o fericire pentru noi Românii că, după sus numiţii bărbaţĭ marĭ, au urmatŭ alţĭ bărbaţĭ, carĭ înţelegêndŭ spiritulŭ timpului în care trăescŭ, s'au hotărîtŭ sĕ continue opera începută de matadorii românĭ deja decedaţĭ şi sĕ lucre în modŭ putemicŭ la renascerea românismului. Acestĭ bărbaţĭ au fostŭ domnii George Bariţŭ, Jacobŭ şi Audrei Mureşianu.

Aceştĭ bărbaţĭ au avutŭ curagiulŭ de a se cugeta la înfiinţarea unui organŭ politicŭ şi literarŭ în Transilvania, chiar în acele timpurĭ, când naţiunea română în acéstă ţéră după lege era numai suferită, nu avea drepturĭ ci numai obligaminte.

Póte cu greu li-ar fi succesŭ numiţilorŭ bărbaţĭ întreprinderea lorŭ, décă nu ar fi fostŭ ajutaţĭ în modŭ putemicŭ de unŭ bărbatŭ, care deşi streinŭ de naţionalitatea română, totuşĭ totdéuna a avutŭ inimă bună şi simţŭ curatŭ pentru înaintarea Românilorŭ. Acestŭ bărbatŭ este veteranulŭ tipografŭ D-lŭ primarŭ în pensiune Iohann Gött, alŭ cărui nume cu deosebire la serbarea de astăḑĭ trebue sĕ-lŭ esprimămŭ cu recunoscinţă, „Diesen Leuten muss geholfen werden,“ ḑise strĕinul Gött, şi astfeliu puse şi elŭ umĕrŭ la înfiinţarea celui dintêiŭ ḑiarŭ politicŭ românescŭ atâtŭ dincóce câtŭ şi dincolo de Carpaţĭ.

Ceea-ce înainte cu 50 de anĭ de sigurŭ nu s'ar fi concesŭ bărbaţilorŭ noştri, aparţinĕtorĭ unei naţiunĭ abia tolerate, s'a concesŭ lui Iohann Gött, care aparţinea unei naţiunĭ privilegiate, naţiunei săsescĭ.

Astfelŭ, acum 50 de anĭ, păşindŭ bărbaţĭ ai noştri ca autorĭ intelectualĭ, iară veteranulŭ Iohann Gött ca ajutătorŭ în direcţiune materială, figurând ca proprietarŭ, înfiinţară, cum am ḑisŭ, celŭ dintêiu ḑiarŭ politicŭ românescŭ „Gazeta Transilvaniei“ şi Fóia pentru minte, inimă şi literatură.“

Cumcă susŭ numiţii bărbaţĭ n'au creatŭ unŭ opŭ efemer, un lucru superfluu, ci că prin înfiinţarea „Gazetei Transilvaniei“ au împlinitŭ unŭ golŭ, au umplutŭ o lacună simţită între Românĭ, au făcutŭ o creaţiune necesară pentru Românĭ: acésta, Domnilorŭ, se constată în modulŭ celŭ mai eclatantŭ prin îndelungata esistenţă a acestui ḑiarŭ. Şi într'adevĕrŭ, este unŭ lucru fenomenalŭ, ca la o naţiune tînĕră, abia deşteptată din letargia trecutului, sĕ esiste unŭ ḑiarŭ 50 de anĭ. Dér la acésta a trebuitŭ sĕ conlucre munca onestă, neobosită şi desinteresată din partea lucrătorilorŭ intelectualĭ.

Câtŭ a prestatŭ „Gazeta Transilvaniei pentru opera renascerii românismului şi câtŭ a făcutŭ „Fóia pentru minte, inimă şi literatură“ pentru deşteptarea activităţii literare şi pentru înaintarea culturei la Românĭ, presupunŭ ca lucru cunoscutŭ tuturorŭ Românilorŭ, carĭ sciu carte.

Şi noi, carĭ recunóscemŭ şi apreţiămŭ aceste merite, trebue sĕ admitemŭ, că se cuvine, ca la aniversarea de 50 de anĭ a „Gazetei Transivaniei“, sĕ ne aducemŭ aminte cu recunoscinţă şi veneraţiune de fundatorii ei.

Doi dintre acei bărbaţĭ bine meritaţĭ şi anume Andrei şi Iacobŭ Mureşianu nu mai suntŭ între cei vii, se cuvine nouĕ decĭ, ca în acéstă ḑi jubilară sĕ ne ridicămŭ şi esprimându-le recunoscinţa nóstră sĕ le ḑicemŭ: fie-le numele binecuvêntatŭ şi memoria eternă!

In viéţă mai suntŭ ilustrulŭ nostru literatorŭ D-lŭ George Bariţŭ şi filoromânulŭ şi omulŭ de inimă Iohann Gött, a cărorŭ absenţă dela acéstă frumósă serbare o simţimŭ cu toţii durerosŭ. Decĭ Vĕ invitŭ Domnilorŭ, ca acestorŭ domnĭ şi cu deosebire principalului autorŭ alŭ întreprinderii, D-lui George Bariţŭ, sĕ aducemŭ omagiele nóstre de recunoscinţă şi sĕ le urămŭ: sĕ trăiacă întru mulţĭ anĭ!

A fostŭ o fericire, Domnilorŭ, că ḑiarulŭ jubilarŭ, schimbându-şĭ din diferite cause redactorii sĕi, totdéuna a ajunsŭ în mânĭ de bărbaţĭ laborioşĭ, desinteresaţĭ şi inteligenţĭ, carĭ luândŭ firulŭ antecessorilorŭ lorŭ au sciutŭ urmări tendinţa fundatorilorŭ.

Astfelŭ şi astăḑĭ acestŭ ḑiarŭ se află în mânile conducĕtóre ale unui bărbatŭ energicŭ românŭ din crescetŭ până în tălpĭ şi muncitorŭ neobositŭ. Câtă vreme „Gazeta Transilvaniei“ va fi redigeată de asemenea bărbaţĭ, putemŭ nutri speranţa, că décă nu noi cu toţii, celŭ puţinŭ unii dintre noi cu urmaşii noştri îi vorŭ serba şi jubileulŭ de 100 de anĭ.

Decĭ încheindŭ toastulŭ meu, îi urezŭ vrednicului redactorŭ actualŭ Dr. Aurelŭ Mureşianu, ca Dumneḑeu sĕ-lŭ ţină întru mulţĭ anĭ şi sĕ'i dea putere, ca în modŭ valorosŭ şi înţeleptŭ sĕ conducă încă mulţĭ anĭ redacţiunea „Gazetei Transilvaniei,“ iară ḑiarului jubilarŭ îi urezŭ ca sĕ se bucure pentru toţĭ timpii viitorĭ totŭ de asemenea redactorĭ vrednicĭ ca şi până acuma şi astfelŭ sĕ ajungă a'şĭ serba şi jubileulŭ de 100 anĭ.

Sĕ trăéscă!

Vorbirea d-lui Ios. W. *Filtsch*, Redactorulŭ fóiei „Kronstädter Zeitung“:

Domnilorŭ! Permiteţĭ sĕ vorbescŭ şi eu câteva cuvinte şi adecă în limba română, care o iubescŭ, şi décă nu o vorbescŭ aşa bine, cum aşŭ dori. Imĭ pare fórte bine, că mĭ-aţĭ făcutŭ onórea de a mĕ invita şi pe mine la serbarea acésta, care-o serbéză astăḑĭ stimatulŭ colegŭ şi prietinŭ alŭ meu Dr. Aurel Mureşianŭ. Cunoscŭ eu fórte bine grelele lucrărĭ ale unui redactorŭ; déră cunoscŭ şi acea satisfacţiune internă, carea aduce cu sine consciinţa, de a lupta pentru unŭ lucru bunŭ şi dreptŭ. Astăḑĭ în ḑiua jubileului sĕu dorescŭ, sĕ nu schiopete nicĭodată în lupta pentru îndreptăţirea egală a poporului românŭ, până când nu este ajunsŭ scopulŭ.

Vorbirea d-lui Petra *Petrescu:*

D-lorŭ! Unŭ poetŭ din antichitate, pare-mi-se Ovidiu, a ḑisŭ undeva: *„Est Deus in nobis“*, adecă: este unŭ D-ḑeu în noi. Se vede că cineva s'a minunatŭ de elŭ că scrie aşa frumosŭ, că vorbesce aşa la inimă şi l'a întrebatŭ că de unde scóte aşa lururĭ minunate? cine îlŭ învéţă? ér poetulŭ a rĕspunsŭ cu cuvintele amintite, ḑicêndŭ că unŭ D-ḑeu vorbesce din poeţĭ.

D-lorŭ! In timpii din urmă străinii suntŭ uimiţĭ de isbândele ce facŭ Românii pe tóte terenele, se miră de unde rĕsare acestŭ poporŭ vigurosŭ, care uimesce lumea cu însuşirile lui eminente?

Est deus in nobis! rĕspundemŭ noi. Este o scânteiă D-ḑeéscă, D-lorŭ, în inima, în creerii Românului, în vecĭ neperitóre, care'lŭ îndréptă totŭ înainte, cu ajutorulŭ căreia minunĭ este în stare sĕ facă.

D-lorŭ! Ridicŭ păharulŭ în sănĕtatea poporului, a naţiei române, păstrătórea acestui focŭ D-ḑeescŭ!

Vorbirea d-lui Lud. *Romanŭ:*

Domnilorŭ! Festivitatea de astăḑĭ, care însemnéḑă nisuinţa spre progresulŭ culturalŭ naţionalŭ românescŭ, nu eschide consideraţiunea nóstră către concetăţenii noştri de altă naţionalitate.

In patria nóstră iubită convieţuescŭ şi stau în legătură cu noi naţionalităţĭ, a cărorŭ valóre o scim preţui.

O flóre frumósă, Domnilorŭ, ne încântă fără îndoéla, dér acéstă flóre va fi cu atâtŭ mai frumósă, décă împreună cu diferite florĭ forméḑă unŭ buchetŭ.

Aşa şi patria nóstră este valorósă,

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(3)

IMPĔRATULŬ TRAIANŬ

după

Monumente archeologice.

Lecţiune introductivă la cursulŭ de archeologiă la Universitatea din Bucuresci, 1887.

(Urmare şi fine.)

Gluma prinde bine, căcĭ mai nu era locŭ în Roma unde Traianŭ sĕ nu fi adusŭ vre-o îmbunĕtăţire monumentelorŭ de utilitate séu podóbă publică.

Apoi, osebitŭ de mărețele clădirĭ ce elŭ înalţă în diferite părţĭ ale cetăţii, întocmì complexulŭ de edificii, unicŭ sub cerŭ, *Singularem sub coelo structuram,* ce se chiamă Forulŭ lui Traianŭ, şi în care se grupau cu o minunată simetriă arculŭ sĕu de triumfŭ, şi statua sa equestră, şi ambele sale bibliotecĭ, grécă şi latină, şi Basilica şi Templulŭ şi în fine neperitórea sa *Columnă*.

Asupra tuturorŭ acestora vomŭ reveni cu osebită luare aminte.

Dér, după ce vomŭ fi cercetatŭ totŭ ce a eşitŭ mărețŭ şi durabilŭ din mânile lui Traianŭ, ne vomŭ [illegible] încă a dibui, atâtŭ din d[illegible]ontimporanĭ cu dênsulŭ, [illegible]măşiţe fórte mĕrunte, totŭ [illegible] de producţiunĭ ale artelorŭ secundare şi ale industriilorŭ artistice ce înfloreau sub domnia lui. In acea epocă de supremă mărire a Romei n'a lipsitŭ dintr'ênsa nicĭ unulŭ din gusturile sumptuóse ale societăţilorŭ bogate şi rafinate. Pictura mosaică, argintăriile, giuvaerile, ba chiar şi musica nĭ-a lăsatŭ amintirĭ şi resunete, mai adesea însĕ literare.

Şi pe acelea le vomŭ culege, fără de a nesocoti nicĭ măcarŭ fărâmele de podóbe de arme, de vase şi de micĭ unelte ce s'au aflatŭ prin nisce depărtate staţiunĭ militare, unde legionarii romanĭ ai lui Traianŭ vieţuiau în contactŭ, când prietenĭ, când duşmanĭ, cu barbarii din centrulŭ şi din orientulŭ Europei.

Vedeţĭ, domnilorŭ, numĕrulŭ şi varietatea obiectelorŭ de studiatŭ este mare. Urmărindu-le pe rêndŭ nu ne vorŭ lipsi timpŭ îndelungŭ materiele de cercetatŭ şi sperŭ că fie-care din ele va atrage la sine unŭ interesŭ specialŭ şi mereu împrospĕtatŭ.

Nu credeţĭ óre şi d-vóstrĕ ca mine, că, de amŭ fi întreprinsŭ sĕ analisămŭ aci împreună aceleaşĭ materii archeologice, fără însĕ de a ne reporta pururea cu mintea la o anume epocă a istoriei, care are legitimulŭ privilejŭ de aţîţă în noi o deosebită, o afectuósă curiositate, nu gândiţĭ d-vóstrĕ că aţĭ privi cu ochii mai nepăsătorĭ şi aţĭ asculta cu auḑulŭ mai distrasŭ descripţiunile şi imaginile ce mĕ voiu sili sĕ rechemŭ şi reconstituescŭ dinaintea d-vóstrĕ, spre a explica viéţa, traiulŭ şi faptele lui Traianŭ şi ale ómenilorŭ de pe timpulŭ sĕu?

Mai repetŭ încă odată, că nu cumva sĕ mi-se facă imputare, că depăşescŭ atribuţiunile catedrei mele, auxiliară a studiului istoricŭ, călcândŭ întru acesta, — mai repeţescŭ că nu din *povestirĭ istorice* avemŭ sĕ culegemŭ acele noţiunĭ.

Dér fiindŭ-că s'au perdutŭ pentru noi tóte operele istoriografice, cele mai desvoltate asupra epocei lui Traianŭ, şi adecă biografia acestui împĕratŭ scrisă de *Suetoniu,* contimporanulŭ sĕu, scrierile lui *Marius Maximus,* lui *Fabius Marcellinus,* lui *Aurelius Victor,* lui *Statius Valens,* lui *Iulius Cordus* şi chiar acea porţiune din *Dione Cassiu,* din care nĭ-a rĕmasŭ numai unŭ slabŭ breviarŭ lucratŭ de *Xifilin,* autorŭ bisantinŭ din alŭ XI-lea secolŭ; fiindŭ-că suntemŭ reduşĭ numai, osebitŭ de acelŭ breviarŭ şi de altulŭ compusŭ de *Eutropiu,* la câte-va fragmente din *Aurelius Victor,* din *Paul Orosiu,* din Cronica *S-tului Ieronimŭ,* şi în sfirşitŭ la *Panegiriculŭ,* mai multŭ declamatoriu decâtŭ cuprinḑĕtorŭ de fapte, alŭ lui *Pliniu celŭ tênĕrŭ,* a cărui corespondenţă este póte într'acestŭ casŭ cu multŭ mai importantă; fiindŭ-că, osebitŭ de aceştĭ prosatorĭ anticĭ, nu mai avemŭ alte isvóre pentru istoria lui Traianŭ şi a timpului sĕu decâtŭ alusiunĭ mai multŭ séu mai puţinŭ directe respândite prin felurite scrierĭ, ér mai alesŭ în poeţii, carĭ au trăitŭ de odată cu dênsulŭ, şi anume în asprulŭ satiricŭ *Juvenal* şi în desfrênatulŭ epigramatistŭ *Martial;* fiindŭ-că, — în mai puţine cuvinte, — marele împĕratŭ Traianŭ, celŭ mai marinimosŭ domnitorŭ alŭ întregei ginte latine şi celŭ mai agerŭ înfrângĕtorŭ şi mai aprigŭ înfrênătorŭ alŭ inimicilorŭ secularĭ, carĭ pururea au rîvnitŭ şi rîvnescŭ la dênsa, fiindŭ-că Traianŭ nu mai are astăḑĭ partea ce i se cade în istoriă. Archeologia póte, cu totŭ dreptulŭ, sĕ înalţe glasulŭ, reclamândŭ pentru sine meritulŭ de a-i fi păstratŭ mai cu sfinţeniă amintirea, şi de a-lŭ putea presenta nouĕ şi viitorimii sub mai vii, mai variate şi mai precise colorĭ.

Decĭ, conchidemŭ ḑicêndŭ că: alŭ nostru, alŭ *Românilorŭ*, este Traianŭ ca străbunulŭ ce a rĕsăditŭ aci, în ţéră la noi, lăstarele naţiunii româneşcĭ; şi apoi

când toţĭ conlocuitorii ei fără deosebire de naţionalitate trăescŭ în cea mai bună armonie între dênşii.

Naţiunea română totdéuna leală n'a avutŭ nicĭodată ţinta spre predomnire asupra altorŭ naţionalităţĭ, dér nicĭ nu póte fi mulţămită a fi stăpânită de altă naţionalitate conlocuitóre.

Românulŭ se luptă şi se va lupta totdéuna pentru egala îndreptăţire a tuturorŭ conlocuitorilorŭ scumpei nóstre patrie, prin urmare: pentru libertatea şi fericirea cea adevĕrată.

Ridicŭ dér acest pocalŭ pentru egala îndreptăţire şi înfrăţire a naţionalităţilorŭ, care trăiescŭ împreună cu noi în acéstă scumpă patriă.

Vorbirea d-lui Iónŭ *Purchĕria,* fruntaşŭ din poporŭ, prin care a rĕspunsŭ la cuvintele d-lui parochŭ V. Voina adresate opincei şi cióreculuĭ românescŭ:

Prea stimaţĭ Domnĭ! Daţi'mĭ voiă sĕ ridicŭ şi eu unŭ toastŭ, dér mai ântâiu de tóte scuzaţi-mĕ, căcĭ omulŭ fără carte nu numai că n'are parte, dér nicĭ limbă; omulŭ fără carte este ca o pasĕre séu ca unŭ papagalŭ, care décă nu-i tai sub limbă, nu póte cânta, după cum inima şi sufletulŭ îĭ doresce, ci numai ciripesce. Aşa suntemŭ şi noi cei de talia mea, carĭ n'amŭ avutŭ norocire de a învĕţa carte.

Domnilorŭ! Noi cei din Scheiu amŭ fostŭ persecutaţĭ seculĭ întregĭ, când de unii când de alţii; déră provedinţa ne trimise şi nouĕ unŭ doctorŭ ca sĕ ne taie sub limbă şi acelŭ doctorŭ cine a fostŭ? A fostŭ Ilustritatea sa Episcopulŭ Popazu dela Caransebeşŭ, fostŭ parochŭ şi protopopŭ alŭ nostru, alŭ Braşovenilorŭ, 27 de anĭ. După ce provedinţa, după cum am ḑisŭ, ni-lŭ trimise, şi vĕḑêndŭ că ne aflămŭ în o aşa tristă stare, ce făcù? Se puse în înţelegere cu bravii şi valoroşii cetăţenĭ şi împreună şi cu cei din Scheiu şi cu toţĭ cei cu inima şi cu sufletulŭ românescŭ, şi cugetară cum arŭ puté sĕ ne pótă ajuta nu numai pe noi dér pe toţĭ în genere. Mai ântâiu, Domnilorŭ, cumpĕrară unŭ locŭ şi ce făcură în acelŭ locŭ? In acelŭ locŭ sădiră unŭ pomŭ şi după ce-lŭ sădiră, se apucară de muncă, şi cu mâna şi cu punga, şi săpară împrejurulŭ pomului, îĭ dete pămêntului totŭ ce-i era de lipsă pentru ca pomulŭ sĕ se apuce de pămêntŭ şi sĕ crĕscă cât mai curêndŭ. Şi în adevĕrŭ, Domnilorŭ, pomulŭ se apucă de pămêntŭ, prinse rădăcină şi îndată începù a cresce şi a rodi. Şi rodesce în totŭ omulŭ, Domnilorŭ, şi ce felŭ de ródo face? Face astfelŭ de rodŭ, de care tuturorŭ celorŭ ce mănâncă din ródele lui îndată li-se deslégă limba şi începŭ a lăuda pe Dumneḑeu, după cum inima doreşte, şi a cânta în limba sa doine dulcĭ şi românescĭ.

Apoi după ce vĕḑù că pomulŭ a prinsŭ rĕdĕcinĭ, a crescutŭ, s'a întăritŭ şi că rodesce neîncetatŭ, şi cugetândŭ cumcă de acum înainte nicĭ o furtună séu vijeliă nu-lŭ va mai putea rĕsturna, ce-a făcutŭ acestŭ veneratŭ bărbatŭ? S'a dusŭ dela noi, Domnilorŭ, s'a dusŭ departe, s'a dusŭ acolo unde a sciutŭ că se mai află mulţĭ fraţĭ de ai noştri fără de doctorŭ, şi ce-a făcutŭ acolo? Acolo s'a pusŭ din nou pe muncă şi n'a săditŭ numai unŭ pomŭ, dér a făcutŭ grădinĭ de asemenea pomĭ, pe carĭ i-a săditŭ în multe locurĭ, şi sădesce neîncetatŭ.

Şi apoi, Domnilorŭ, érăşĭ provedinţa după unŭ óre-care timpŭ, éră ne trimite unŭ alŭ doilea Popazu, pe bravulŭ şi fiu alŭ nostru părintele Vasilie Voina, care a pornitŭ pe aceeaşĭ cărare. Şi suntemŭ sigurĭ, că va urma a se face vrednicŭ urmaşŭ alŭ acelui prea veneratŭ bărbatŭ alŭ naţiunei.

Decĭ déră, Domnilorŭ, daţi'mĭ voiă sĕ ridicŭ acestŭ paharŭ în sănătatea şi îndelungă viéţă a acestorŭ vrednicĭ bărbaţĭ.

Sĕ trăiască!

SCIRILE ḐILEI.

In 2 Ianuarie a. c. domnii *Valeriu P. Bologa* şi *Nicolae Popovicĭ* din Braşovŭ ca mandatarĭ ai *coloniei române din Viena* au predatŭ Direcorului fóiei nóstre unŭ albumŭ preţiosŭ cu-o adresă, despre care vomŭ raporta în numĕrulŭ de mâne.

***

Foile ungurescĭ se facŭ fĕrîme de nĕcazŭ, că preotulŭ din Sisiescĭ Dr. *Vasilie Lucaciu* a primitŭ cea mai bună parochiă a diecesei Gherlei, anume parochia *Bârsana.* Noi nu putemŭ decâtŭ sĕ-lŭ felicitămŭ, căcĭ vrednicŭ este, dovadă şi otrava foilorŭ ungurescĭ.

***

Românii din Deva, în urma unei subscripţiunĭ întreprinse de dênşii, au dăruitŭ de Crăciunŭ haine, rechisite şcolare şi lucrurĭ de mâncare tuturorŭ elevilorŭ şcólei române de acolo.

***

Din *Têrgulŭ Mureşului,* care, ca tóte oraşele ungurescĭ, încă este unulŭ din cele mai marĭ cuiburĭ jidovescĭ, ni-se trimite unŭ articulŭ, prin care ni-se arată năpăstuirea populaţiunei în genere, şi mai vêrtosŭ a celei românescĭ de pe la sate prin esploatările jidovescĭ prin bĕutura vinarsului otrăviciosŭ şi prea adeseorĭ cu totulŭ falsificatŭ, care corupŭ poporulŭ cu desĕvêrşire. Vina se atribue în mare parte indiferentismului conducĕtorilorŭ poporului nostru. In comuna Săbadŭ, cum ni-se scrie, îi succese preotului Cicudi sĕ abată pe poporŭ dela cercetarea cârcîumei; după depărtarea lui însĕ poporulŭ éră a începutŭ a se strica, îşĭ prăpădesce banii în cârcîumă, de unde urmézǎ certurĭ şi apoi amende şi procese păgubitóre. In comuna Vinerea de lângă Orăştiă, cu ocasiunea esarandărei dreptului de cârcîumăritŭ, învĕţătorulŭ românŭ de acolo s'ar fi pusŭ indirectŭ în servitiulŭ Evreului. In comuna Ciόra, locuitorii românĭ s'au hotărîtŭ sĕ cumpere moşia de vênḑare a unui proprietarŭ maghiarŭ. In scopulŭ acesta au cerutŭ întrevenirea unui advocatŭ românŭ din Alba-Iulia pentru facerea contractului şi sĕvîrşirea întabulărei. Advocatulŭ însĕ s'ar fi pusŭ în serviţiulŭ jidanului Glück, căruia i-ar fi descoperitŭ voinţa respectivilorŭ locuitorĭ românĭ, făcêndu-lŭ prin acésta sĕ se amestece în lucru, sĕ cumpere moşia şi sĕ strice têrgulŭ Românilorŭ. Nu putemŭ sci, décă suntŭ adevĕrate tóte acestea, ar fi însĕ la totŭ casulŭ tristŭ şi durerosŭ, décă aşa ar fi, şi datoria binevoitorilorŭ poporului este sĕ cerceteze şi sĕ îndrepte lucrurile.

***

D-lŭ Emilŭ Fekete Negruţŭ, care astăvéră, îndată ce a absolvatŭ studiile medicale, a şi fostŭ aplicatŭ ca practicantŭ cu salarŭ la institutulŭ de oculistică alŭ universităţii din Cluşiu, după ce a depusŭ cu succesŭ eminentŭ rigorósele, érĭ în 7 (19) Ianuarie a fostŭ promovatŭ la gradulŭ de *doctor universae medicinae.* Gratulămŭ din inimă tĕnĕrului doctorŭ şi 'i dorimŭ deplinŭ succesŭ pe umanitara carieră ce şĭ-a alesŭ! Şi ne bucurămŭ din inimă de hotărîrea dênsului de a se stabili definitivŭ în Cluşiu, unde pănă acum nu aveamŭ nicĭ unŭ medicŭ din neamulŭ nostru, deşi giurulŭ pănă în cea mai mare depărtare e mai multŭ românescŭ.

***

In *Daia* a arsŭ şura lui Ioh. Weiss; paguba e de 1052 fl. Cerealele arse au fostŭ asigurate pentru suma de 252 fl. In *Galaţĭ* lângă Făgăraşŭ a arsŭ şura lui Ionŭ Comşa; paguba e de 280 fl., dér a fostŭ asigurată. In *Buciumŭ* a arsŭ provisiunea de fênŭ a lui George Gheraur (?); paguba e de 60 fl. In *Porumbaculŭ de susŭ* a arsŭ unŭ magazinŭ cu sticlăriă alŭ fabricei de sticlă, apoi birtulŭ, pricinuindu-se o pagubă de 1000 fl. In *Mergindalŭ* a arsŭ şura Barbarei Frank, pricinuindu-se o pagubă de 300 fl., dintre carĭ 150 au fostŭ asiguraţĭ. In *Bogata românéscă* a arsŭ grajdulŭ de porcĭ alŭ lui Ilie Sintea, precum şi coperişulŭ casei cu păpuşoiulŭ din podŭ; foculŭ a fostŭ pusŭ.

***

Pe calea ferată *Sighişóra-Odêrheiu* circuléză în fiecare ḑi unŭ trenŭ mixtŭ în legătură cu trenulŭ de Budapesta. Trenulŭ părăsesce Sighişóra la 6 óre diminéţa şi sosesce în Odêrheiu la orele 9·45 a. m. De aci plécă la órele 5·38 d. p. şi sosesce în Sighişóra la orele 9'16 séra.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Pesta, 20 Ianuarie. Camera deputaţilorŭ: Ministrulŭ Tisza a reflectatŭ la espectorările oposiţiunei, apoi ḑise că Sasii arŭ puté fi sigurĭ de aceea, că în casŭ când ei arŭ fi fidelĭ şi supuşĭ ideii de statŭ unguerscŭ şi arŭ înceta a fi unŭ isvorŭ de învinuirĭ îndreptate contra Ungariei, elŭ va face totŭ ce unŭ guvernŭ binevoitorŭ póte face pentru aceea, ca Ungurii şi Sasii sĕ formeze o falangă tare.

Juliu Schwarz atacă direcţiunea retrogradă a oposiţiunei.

Apponyi la rêndulŭ sĕu apĕră atitudinea oposiţiunei faţă cu reforma camerei magnaţilorŭ.

Parisŭ, 20 Ianuarie. Camera începe Lunĭ desbaterea bugetului.

Londra, 20 Ianuarie. Bereford, ministrulŭ marinei, a demisionatŭ.

NECROLOGŬ.

Ioanŭ Turcu, protonotarŭ alŭ comitatului Făgăraşului în numele sĕu şi alŭ micilorŭ sĕi copii *Iancu, Pompiliu, Maria, Liviu* şi *Elena,* precum şi alŭ vid. *B. A. Danŭ,* ca mamă, *Ioanŭ Danŭ* ca frate, vid. *M. I. Duvlea* născută *Meţianŭ* ca bunică, *Ilariu Duvlea* advocatŭ ca unchiu, *Nicolau Turcu* şi *Maria Ioanŭ Danŭ* ca cumnaţĭ, şi în numele tuturorŭ celorlalte numerόse rudenii din apropiere şi din depărtare, cu inima plină de adêncă durere face cunoscutŭ, cumcă pré buna lorŭ soţiă, duiósă mamă şi respective iubitóre fiică, soră, nepótă şi cumnată **Sora Ioanŭ Turcu** născută **Danu,** membră fundatóre a reuniunei femeilorŭ române gr. or. din Făgăraşŭ şi giurŭ, după grele şi îndelungate suferinţe, împărtăşită cu sfintele taine, a încetatŭ din viéţă aḑĭ la 4 ore diminéţa în alŭ 34 anŭ alŭ etăţei şi alŭ 14 anŭ alŭ fericitei sale căsătorii, dându-şĭ nobilulŭ sĕu sufletŭ în mânile atotŭputernicului Creatorŭ.

Rĕmăşiţele pămêntescĭ ale scumpei defuncte, — carea, ca unŭ modelŭ de adevĕrată soţiă şi bună mamă, a fostŭ unŭ adevĕratŭ îngerŭ păḑitorŭ alŭ casei sale şi alorŭ sĕi, — se vorŭ înmormênta Mercurĭ în 18 l. c. la $2^1/_2$ óre după prânḑŭ, după ritulŭ greco-orientalŭ, la biserica română gr. or. din Făgăraşŭ.

Făgăraşŭ, în 15/3 Ianuarie 1888.

Fiă-i ţĕrîna uşóră şi memoria eternŭ binecuvêntată!

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

încă alŭ nostru, alŭ *archeologilorŭ,* este Traianŭ, căcĭ prin sciinţa nóstră l'a cunoscutŭ şi-lŭ va cunósce totŭ mai bine lumea actuală şi cea viitóre.

Chiar dela întrunirea nóstră următóre vomŭ căuta a dovedi cu probe netăgăduite acestŭ ultimŭ adevĕrŭ.

Intr'însa ne vomŭ ocupa de restabilirea critică a cronologiei, referitóre la viéţa şi la acţiunile lui Traianŭ; dér totdeodată vomŭ cerceta cu scumpĕtate caracterele fisice ale fisionomiei marelui împĕratŭ şi ale familiei sale, adecă a tatălui sĕu, a soţiei sale, virtuósa Plotina Pompeia, a multŭ iubitei sale surorĭ, Marciana, a fiicei acesteia, Matidia, şi a strănepoţilorŭ lui Traianŭ, împĕrătésa Sabina, soţia lui Adrianŭ, şi Matidia cea jună, ambele fiice ale primei Matidie. Aceste nobile' femei ér mai cu sémă cele trei dintêiu, Plotina, Marciana şi Matidia, au fostŭ ca nişte blânde ursitorĭ, care au veghiatŭ asupra casnicei fericirĭ a acelui bunŭ, dreptŭ, simplu, dér energicŭ bărbatŭ, despre care poetulŭ Marţialŭ, cu subtilitatea corupţiunii sale, a ḑisŭ, nu fără de órecare tăinuită ironiă, că elŭ n'a fostŭ unŭ domnitorŭ, ci unŭ general, şi celŭ mai dreptŭ dintre senatorĭ.

Non est hic Dominus, sed imperator
Sed justissimus omnium Senator.

Fiindŭ-că am sĕ vĕ vorbescŭ mai nainte de tóte despre chipulŭ lui Traianŭ aşŭ fi doritŭ, domnilorŭ, sĕ vĕ potŭ procura mijloculŭ de a vedé cu ochii acestŭ chipŭ caracterisatŭ prin trăsurĭ, în care o blândetă ca şi vulgară se află unită cu o minunată tăriă.

Dér cum sĕ facemŭ ca sĕ realisămŭ acéstă dorinţă?

Décă, — precum aspirămŭ şi ceremŭ acum de mulţĭ anĭ, — amŭ fi posedatŭ chiar aci, pe piéţa acestui edificiu universitarŭ, o reproducţiune în bronsŭ a Columnei lui Traianŭ cu statua lui deasupra, precum fusese odinióră la Roma, v'aşŭ fi povăţuitŭ sĕ vĕ suiţĭ prin scara-i întortochiată, pănă la vêrfulŭ ei şi, acolo susŭ, sĕ priviţĭ mai deaprópe chipulŭ, pârinescŭ şi placidŭ alŭ acelui uriaşŭ, ce din înălţimea norilorŭ ar domni şi ar veghia peste tóte ţĕrile cuprinse de colonii lui.

Dér se vede că nu suntemŭ încă nicĭ destulŭ de bogaţĭ, nicĭ mai alesŭ destulŭ de patrioţĭ, ca sĕ jertfimŭ ceva mai puţinŭ chiar de unŭ milionŭ, spre a înălţa în capitala liberei Românii, falniculŭ monumentŭ secularŭ, carele ne va aduce aminte, pe tótă ḑiua, că nu suntemŭ, — precum le place a ḑice unora, — nisce veneticĭ de neamurĭ corcite, ci că suntemŭ fii ai imperiului romanŭ, aduşĭ şi împămêntenitĭ aci de 1800 de anĭ, de către virtuosulŭ şi măreţulŭ nostru patronŭ şi părinte, împĕratulŭ Traianŭ.

Totuşĭ, sĕ spunemŭ întregŭ adevĕrulŭ. Stăpânirea, de altmintrelea fórte prevĕḑĕtóre, bine dispusă şi darnică pentru totŭ ce priveşce archeologia, ne-a înlesnitŭ cu mai puţină cheltuială, unŭ mijlocŭ practicŭ de a satisface curiositatea anticară ce voiam sĕ deşteptŭ în d-vóstră.

Pe multŭ mai eftinŭ decâtŭ unŭ milionŭ, adecă cu unŭ simplu biletŭ de bancă de douĕ-ḑecĭ lei puteţĭ, d-lorŭ, sĕ vĕ mângăiaţĭ de lipsa printre noi a columnei şi a statuei lui Traianŭ.

Priviţĭ în zare foiţa de hârtiă monetară şi veţĭ găsi pe dênsa silueta fórte finŭ şi corectŭ stampată a întemeietorului patriei şi naţionalităţii nóstre, pe care — lucru de miratŭ! — singură Banca Naţională l'a luatŭ la noi dreptŭ patronŭ şi garantŭ alŭ emisiunilorŭ sale de hârtiă monetă.

Oare gânditu-s'a cineva, adoptândŭ, tocmai la Bancă, acéstă efigiă venerată, că Traianŭ a fostŭ acela carele a înfiinţatŭ în fórte multe cetăţĭ ale imperiului romanŭ băncile ḑise *Alimentare,* băncĭ, alŭ cărorŭ scopŭ era crescerea copiilorŭ sĕracĭ, precum şi înmulţirea poporaţiunii în Italia.

Acéstă folositóre şi umanitară instituţiune va fi şi dênsa, — graţiă unorŭ vestite tabele epigrafice, — una din cestiunile de care ne vomŭ ocupa într'una din ḑile, şi negreşitŭ, că ea nu este aceea, pentru care Traianŭ, totŭ aşa de mare administratorŭ ca şi mare căpitanŭ, şĭ-a dobânditŭ mai puţină laudă în ochii omenirii. Elŭ, cu părintéscă dragoste şi prevedere, se îngrijea ca nimicŭ sĕ nu lipsécă pentru crescerea şi desvoltarea copiilorŭ, — câtŭ de numeroşĭ arŭ fi, — ai cetăţenilorŭ supuşĭ înţeleptei şi blajinei sale cârmuirĭ.

Vedeţĭ dér, domnilorŭ, că divulŭ nostru Traianŭ a fostŭ chiar şi protectorulŭ plinŭ de solicitudine alŭ pruncilorŭ şi alŭ tinerimii.

Elŭ a întrunitŭ în sine tóte gloriile, tóte bunĕtăţile.

Fie ca pururea, — precum ḑiceau odinióră Romanii către suveranii lorŭ, — sĕ avemŭ totŭ mereu Domnitorĭ „Mai fe„riciţĭ decâtŭ Augustŭ, şi totŭ aşa de „bunĭ ca Traianŭ, bunulŭ Traianŭ!“

Alexandru I. Odobescu.

INCUNOSCIINȚARE!

Farmaciștii din Brașovŭ au hotărîtŭ unanimŭ în adunarea lorŭ din 5 Decemvrie 1887, forțațĭ prin pretențiunile mai marĭ ce li se facŭ, și în considerarea raporturilorŭ nefavorabile, carĭ ḑilnicŭ se forméză, ca pentru spitalurĭ, infirmării, case pentru casurĭ de bólă, reuniunĭ pentru casurĭ de bólă și pentru calea ferată, sĕ ficseze reducția din prețŭ la 10%. La persóne private nu se póte acorda nicĭ o educțiă. Membrii reuniunilorŭ pentru casurĭ de bólă, a caselorŭ pentru casurĭ de bólă și amploiații dela calea ferată spre comoditatea lorŭ se potŭ servi de orĭ ce farmaciă, de órece în fie-care farmaciă se distribue medicamente în contulŭ menționatelorŭ case, reuniunĭ etc.

Farmaciștii din Brașovŭ: *Carl Schuster, Ferdinand Jekelius, Johann Gooss, Eduard Kugler, Friedrich Stenner, Julius Hornung, Victor Klein, Franz Kellemen, Heinrich G. Oberth.*

214,3—2

Nr. 2149 ex 1887.
Inspect.

CONCURS.

Pentru ocuparea *postului de învĕțătorŭ* ordinarŭ sistemisatŭ la școla elementară cu limba de propunere română din comuna **Malerŭ** cu salarŭ anualŭ de 300 fl. și eventualŭ pentru locuință și grădină 100 fl.

Doritorii de a ocupa acestŭ postŭ au a-șĭ trimite la mine concursele lorŭ prin respectivulŭ inspectorŭ r. de șcóle până la **1 Februarie 1888.** Concursele sĕ fiă scrise de mâna propriă în limba maghiară și română și provĕḑute cu cartea de botezŭ și documentele referitóre la starea sănĕtății, la servițiulŭ de până acum și la cunoscința limbilorŭ.

Bistrița, 30 Decemvre 1887.

Iuliu Havas,
inspectorulŭ r. de școle alŭ comitatulu Bistrița-Năsĕudŭ.

213,3—2

F. Nru 4 ex 1888.

PUBLICAȚIUNE.

Pe basa planului economicŭ aprobatŭ de către loculŭ mai înaltŭ se pune la vênḑare în cerculŭ forestierŭ *Apácza,* revierulŭ orășenescŭ din *Krizbavŭ*, clasa de esploatare *B, Districtulŭ I, secția 1 și 2,* circa *313 metri cubicĭ copacĭ de stejarŭ* în picióre.

Copacii suntŭ în numĕrŭ de *416 bucăți* și până la înălțimea peptului, au unŭ *diametru mijlociu de $37\frac{1}{2}$ cm.* și o înălțime de *14 metri.*

Afară de aceștia se mai punŭ acolo la vênḑare în *Határpatak,* dosulŭ dela *Szekarok* până la *Komlos, 97 trunchĭ de stejarŭ* până la *160 cm.* diametru, cuprinḑêndŭ în totalŭ circa *441 metri cubicĭ* lemnŭ de cualitate inferióră.

Spre scopulŭ acestei vênḑărĭ se va ținea **Lunĭ, 30 Ianuariu n. a. c. 11 óre a. m. în biuroulŭ forestierŭ-orășenescŭ din locŭ** pertractarea ofertelorŭ; — până la acestŭ terminŭ sĕ potŭ vedea condițiunile ofertei și ale contractului la subsemnatulŭ oficiu și la administrațiunea orășĕnéscă a revirului Krizbavŭ, în órele de oficiu; la celŭ din urmă se póte cere și arĕtarea lemnelorŭ de tăiatŭ la fața locului.

Doritorii de a cumpĕra sĕ 'șĭ predea la subsemnatulŭ oficiu forestierŭ până la terminulŭ susŭ numitŭ ofertele lorŭ în scrisŭ, sigilate și provĕḑute cu timbru de 50 cr. In aceste oferte sĕ arate prețulŭ pentru unŭ metru cubicŭ deosebitŭ pentru copacĭ și deosebitŭ pentru trunchĭ, séu ca sumă paușală pentru cantitatea lemnelorŭ ce doresce a cumpĕra, sumele trebue scrise precisŭ atâtŭ în cifre, câtŭ și cu litere; ofertele mai trebue sĕ conțină ca vadiu și 30% din suma oferată pentru cumpĕrare în banĭ gata séu hârtii cu valóre de cauțiune, numele și locuința trebue scrise precisŭ și lămuritŭ și totodată a declara că condițiunile de ofertare și ale contractului îi suntŭ cunoscute, și că se supune necondiționatŭ la aceste.

Brașovŭ, 9 Ianuariu 1888.

3,2—1

Oficiulŭ forestierŭ orășenescŭ.

Unŭ învĕțăcelŭ

care sĕ fi absolvatŭ celŭ puținŭ trei clase gimnasiale orĭ reale, și cunósce limba română și una celŭ puținŭ din celelalte limbĭ ale țĕrii, se primesce în Tipografia **A. Mureșianu.**

Se deschide abonamentŭ pre anulŭ 1888

la

AMICULŬ FAMILIEI. Ḑiarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numerĭ câte de 2—3 cóle cu ilustrațiunĭ frumóse; și publică articlii socialĭ, poesie, novele, schițe, piese teatralĭ ș. a. — mai departe tractézā cestiunĭ literare și scientifice cu reflesiune la cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a Românilorŭ de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiunĭ din patriă și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijile vieței; și preste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ individilorŭ din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România și străinătate 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

PREOTULŬ ROMÂNŬ. Ḑiarŭ bisericescŭ, scolarŭ și literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XIV. — Apare în broșurĭ lunare câte de $2\frac{1}{2}$—$3\frac{1}{2}$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilorŭ și preoțilorŭ mai distinșĭ, precum și alte portrete și ilustrațiunĭ, — mai departe articlii din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice și între aceștia mulțime de predice pre dumínecĭ, serbătorĭ și diverse ocasiunĭ, mai alesŭ funebralĭ, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literarĭ; și în urmă totŭ soiulŭ de amĕnunte și scirĭ cu preferința celorŭ din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

Colectanții primescŭ gratisŭ totŭ alŭ patrulea esemplarŭ.

Numerĭ de probă se trimitŭ gratisŭ orĭ-cui cere.

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚŬ“ în Gherla — Sz-ujvár. — Transilvania.

Totŭ de aci se mai potŭ procura și următórele cărțĭ din editura propriă:

Apologie. Discusiunĭ filologice și istorice maghiare privitóre la Românĭ, învederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paulŭ Hunfálvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Șincai. Prețulŭ 30 cr.

Renascerea limbei românescĭ în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulŭ broș. I. II. câte 40 cr.—Broșura III. 30 cr. Tóte trei împreună 1 fl.

Cuvêntărĭ bisericescĭ la tóte sĕrbătorile de preste anŭ, de I. Papiu. Unŭ volumŭ de preste 26 cóle. Acest opŭ de cuvêntărĭ bisericescĭ întrece tóte opurile de acestŭ soiu apărute până acum — avêndŭ și o notiță istorică la fie-care serbătóre, care arată timpulŭ întroducerei, fasele prin carĭ a trecutŭ și modulŭ cum s'a stabilitŭ respectiva serbătóre. Prețulŭ e 2 fl.

Barbu cobzariulŭ. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețulŭ 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 20 cr.

Idealulŭ pierdutŭ. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Opera unui omŭ de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **Idealulŭ pierdutŭ** de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Codreanŭ craiulŭ codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Ultimulŭ Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțŭ. Prețulŭ 25 cr.

Branda séu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșŭ. Novelă istorică națională. Prețulŭ 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Prețulŭ 30 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulŭ 10 cr.

Hermanŭ și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte, după Eupide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte, după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Petulantulŭ. Comediă în 5 acte, după Augustŭ Kotzebue, tradusă de Ioanŭ St. Șuluțŭ. Prețulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicóră, prof. gimnas. — Cu portretulŭ M. S. Regina României. Prețulŭ 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ și viorele, poesii poporale, culese de Ioanŭ Popŭ Reteganu. Unŭ volumŭ de 14 cóle. Preț. 60 cr.

Tesaurulŭ dela Petrósa séu **Cloșca cu puĭi ei de aurŭ.** Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulŭ 20 cr.

Biblioteca Sătenului Românŭ. Cartea I, II, III, IV, cuprindŭ materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ la tóte patru 1 fl. — câte una deosebĭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerciu și chemiă. Prețulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulŭ 30 cr.

Indreptarŭ teoreticŭ și practicŭ pentru învĕțămêntulŭ intuitivŭ în folosulŭ elevilorŭ normalĭ (preparandialĭ), a învĕțătorilorŭ și a altorŭ bărbațĭ de scólă, de V. Gr. Borgovanŭ, profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 80 cr. v. a. In literatura nóstră pedagogică abia aflămŭ vre-unŭ opŭ, întocmitŭ după lipsele scólelorŭ nóstre în mĕsura în care este acesta, pentru aceea îlŭ și recomandămŭ mai alesŭ directorilorŭ și învĕțătorilorŭ ca celorŭ în prima liniă interesațĭ.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. Gr. Borgovan. Prețulŭ 15.

Manualŭ de Gramatica limbei române pentru scólele poporalĭ în trei cursurĭ de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. — Manualŭ aprobatŭ prin ministeriulŭ de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de datŭ 26 Aprilie 1886, Nr. 13193. — Prețulŭ 30 cr.

Gramatica limbei române lucrată pe base sintactice de Ioanŭ Buteanu, prof. gimn. Unŭ volumŭ de peste 30 cóle. Prețulŭ 2 fl.

Manualŭ de stilistică de Ioanŭ F. Negruțŭ, profesorŭ. Opŭ aprobatŭ și din partea ministeriului de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de dato 16 Dec. 1885 Nru. 48,518. Partea practică fórte bogată a acestui op — cuprinḑêndŭ compozițiunĭ de totŭ soiulŭ de acte obveniente în referințele vieței socialĭ — se póte întrebuința cu multŭ folosŭ de către preoțĭ, învĕțătorĭ și alțĭ cărturarĭ românĭ. Prețulŭ 1 fl. 10 cr.

Nu mĕ uita. Colecțiune de viersurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă ș. a. Prețulŭ 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțătorĭ și preparanḑĭ. Broș. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ 80 cr.

Cele mai eftine cărțĭ de rugăciunĭ:

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ fórte frumosŭ ilustrată. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 40 cr., legatŭ 50 cr., legatŭ în pânză 60 cr., legatŭ mai finŭ 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legătură de luxŭ 1.50—2.50

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată, pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pânḑă 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele, Cu mai multe icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născĕtórei de D-ḑeu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e 10 cr., 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ legatŭ și spedatŭ franco e 15 cr.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.